

Společný Návrh priorit prevence rizik vzniku poškození zdraví zaměstnanců následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání k naplnění § 320a písm. b) zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů, pro rok 2024.

I. Východiska pro přípravu návrhu priorit pro rok 2024

- **Statistická data o pracovní úrazovosti** – nejrizikovější odvětví z pohledu počtu pracovních úrazů na 100 pojištěnců, koncentrace z hlediska velikosti firem, kdy se jedná spíše o menší zaměstnavatele, jejichž zastoupení je v těchto odvětvích typické a vyšší úrazovost může být dána absencí systému prevence rizik, nedostatečnou osvětou, aj. zdroj: ČSÚ_ WWW.CZSO.CZ podrobněji data u jednotlivých priorit.
- **Doporučení Státního úřadu inspekce práce**, která vychází z výsledků kontrolní činnosti na úseku Bezpečnosti a ochrany zdraví při práci poskytování poradenství a konzultace firmám. Mezi nejrizikovější z hlediska pracovní úrazovosti patří tzv. nestálá pracoviště, jedná se zejména o práce na staveništích, práce spojená s těžbou dřeva v lese, manipulace s těžkou technikou v zemědělství, ale i při obsluze energetických zařízení, další oblastí je např. nesprávná manipulace s chemickými látkami.
- **Náměty osob odborně způsobilých pro oblast BOZP**, které pomáhají firmám nastavovat vnitrofiremní pravidla v souladu s platnou legislativou, poskytují konzultace, znají požadavky firem. Mezi priority doporučují zařadit oblast dopravy – vykládku/nakládku zboží nebo **informace pracovníků Krajských hygienických stanic – rizika** spojená s fyzickou a psychickou zátěží např. v zařízeních sociální služeb.
- **Doporučení Ministerstva práce a sociálních věcí** – vychází z potřeby reagovat na nové formy práce, spojené s využíváním nových technologií, postupující digitalizací a konkrétním opatřením, které se týká např. prevence rizik spojených s prací prostřednictvím digitálních platforem, využití potenciálu virtuální reality a rozšířené reality, aj. Poskytnout „návod“ pro praktické využití ve firmách, ale přispět touto formou i k naplňování strategických cílů jak na evropské tak i národní úrovni (pozn. Strategický rámec EU pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci na období 2021–2027, kampaň Evropské agentury pro BOZP „Bezpečná a zdravá práce v digitálním věku“).

II. Společný návrh priorit na rok 2024

Sociální partneři projednali a shodli se na níže uvedeném **návrhu priorit**, včetně **gestorů** pro jednotlivé priority pro následné zpracování konkrétních opatření ze strany zaměstnavatelských a odborových organizací k prevenci rizik vzniku poškození zdraví zaměstnanců následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání.

Viz – Metodický postup pro vyplácení finančních prostředků ze státního rozpočtu schválený Předsednictvem Rady hospodářské a sociální dohody dne 2. listopadu 2020

1. *Sociální partneři, kteří jsou členy RHSD (dále jen „sociální partneři“), doručí po projednání v pracovním týmu RHSD pro BOZP Sekretariátu RHSD ČR společný návrh priorit prevence rizik vzniku poškození zdraví zaměstnanců následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání (dále je „prevence“) pro následující rok s označením sociálních partnerů, kteří jsou gestory jednotlivých priorit a orientačním finančním rámcem do 1. 1. předchozího roku;*

1) Prevence rizik v zemědělství

Většina pracovišť v zemědělství se vyznačuje značnou rizikovostí práce a v souvislosti s tím dochází i k častějšímu výskytu pracovních úrazů. Nejčastěji dochází k pracovním úrazům při práci s mechanizací v důsledku nesprávné manipulace, nevhodnému stavu zařízení a nářadí, při manipulaci a práci se zvířaty.

Druh zemědělství	PÚ	Smrtný	Závažný	Ostatní
Rok 2020		6	59	1 827
Rok 2021		5	41	1 951
Rok 2022		7	48	1 668

Nejčastější zdroje PÚ:

- Živé organismy a lidské bytosti.
- Materiály, předměty, výrobky, součásti strojů a vozidel, úlomky, prach.
- Budovy, stavební konstrukce, povrchy – v úrovni země (uvnitř i vně, pevné či mobilní, dočasné nebo trvalé).

Nejčastější příčiny PÚ:

- Špatně nebo nedostatečně odhadnuté riziko.
- Ohrožení zvířaty a přírodními živly.
- Používání nebezpečných postupů nebo způsobu práce včetně jednání bez oprávnění, proti zákazu, prodlévání v ohroženém prostoru.

Rok	2020	2021	2022
Počet kontrol	357	317	456
Počet porušení	1 103	963	1 228

Nejčastěji porušované právní předpisy:

- **zákon č. 262/2006 Sb.**, zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 102 odst. 1; ust. § 103 odst. 1 písm. a); ust. § 102 odst. 3],
- **nařízení vlády č. 101/2005 Sb.**, o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí [zejména § 4 odst. 1 příloha, bod přílohy 10.2; ust. § 3 odst. 1; ust. § 4 odst. 1 příloha, bod přílohy 2.2.4],
- **zákon č. 309/2006 Sb.**, kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 4 odst. 1 písm. c); ust. § 6 odst. 1; ust. § 4 odst. 1 písm. a)].

Nejčastější rizikové faktory:

- práce s mechanizací
- obsluha mechanizace
- hluk a vibrace
- manipulace se zvířaty (nakládání a vykládání zvířat), strojní dojení aj.
- manipulace s materiálem
- čištění chlívů, přivazování, uvazování, vážení zvířat a veterinární a inseminační zákroky

- čištění jímek, silážních věží a zásobníků (jsou zdrojem nebezpečných plynů)

2) Prevence rizik v lesnictví

Lesnictví je jedním z nejnebezpečnějších pracovních odvětví. Vykazuje vysokou míru úrazovosti při používání vozidel, strojů a zacházení s hospodářskými zvířaty. Rizikovými faktory jsou také expozice chemických pesticidů, vibrace, hluku a zejména skutečnosti, že jsou tyto práce v průběhu roku prováděny za měnících se podmínek (zejména klimatických a podmínek daného pracoviště).

Druh PÚ v lesnictví	Smrtelný	Závažný	Ostatní
Rok 2020	0	26	904
Rok 2021	6	25	862
Rok 2022	4	26	827

Nejčastější zdroje PÚ:

- Materiály, předměty, výrobky, součásti strojů a vozidel, úlomky, prach.
- Budovy, stavební konstrukce, povrchy – v úrovni země (uvnitř i vně, pevné či mobilní, dočasné nebo trvalé).
- Stroje a zařízení stabilní.

Nejčastější příčiny PÚ:

- Špatně nebo nedostatečně odhadnuté riziko
- Používání nebezpečných postupů nebo způsobu práce včetně jednání bez oprávnění, proti zákazu, prodlévání v ohroženém prostoru.
- Vadný nebo nepříznivý stav zdroje úrazu (nikoliv pracoviště).

Rok	2020	2021	2022
Počet kontrol	355	227	399
Počet porušení	748	363	960

Nejčastěji porušované právní předpisy:

- **zákon č. 262/2006 Sb.**, zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 102 odst. 1; ust. § 102 odst. 3; ust. § 103 odst. 1 písm. a)],
- **zákon č. 309/2006 Sb.**, kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 4 odst. 1 písm. c); ust. § 2 odst. 1; ust. § 5 odst. 1 písm. b)],
- **nařízení vlády č. 101/2005 Sb.**, o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí [zejména § 4 odst. 1, bod přílohy 10.1; ust. § 3 odst. 1; § 4 odst. 1, bod přílohy 10.2].

Nejčastější rizikové faktory:

- Klimatické podmínky (provádění prací za silného mrazu, větru, bouřky a vysokých teplot).
- Vibrace a hluk (zejména s ohledem na možnost vzniku nemoci z povolání při nedodržování stanovené expoziční doby a bez použití odpovídajících ochranných osobních pracovních prostředků zejména pro práci s motorovou pilou).

- Nadměrná fyzická zátěž (zdvihání a přemísťování těžkých břemen, ke kterému dochází zejména při těžbě, soustřeďování a manipulaci dříví).
- Nevhodná pracovní poloha a jednostranně opakovaná práce (práce vyžadující hluboké ohyby zad, např. při kácení stromů přenosnou řetězovou pilou, ručním vyžínáním a výsadbě sazenic), vyžadující navíc při provádění těchto prací ve svahu značný energetický výdej.
- Zátěž chladem, která je jedním z faktorů ovlivňujících vznik nemoci z povolání (provádění prací ve venkovním prostředí při nízkých teplotách po celou pracovní směnu).
- Nedostatečná kvalifikace a zdravotní nezpůsobilost k prováděné práci.
- Pád z výšky (při práci na stojících stromech, případně při práci z pracovní plošiny).
- Nedodržování bezpečných pracovních postupů, stanovených zákazů práce a zákazu vstupu do ohroženého prostoru (včetně nezajištění pracovního prostoru před vstupem nepovolaných osob).
- Používání strojů a náradí, jejichž technický stav neodpovídá požadavkům předpisů k zajištění BOZP (včetně práce se stroji a náradím se spalovacím motorem v uzavřeném prostoru, není-li zajištěno dostatečné odvětrávání).
- Nezabezpečená přeprava pohonných hmot a náradí dopravními prostředky, zejména s ohledem na ohrožení současně přepravovaných osob.
- Provádění prací při těžbě dříví osamoceným zaměstnancem (bez zajištění jeho kontroly v pravidelných intervalech).
- Práce s nebezpečnými chemickými látkami nebo přípravky (při nedodržování zásad bezpečné práce stanovených pro nakládání s těmito látkami a přípravky).
- Práce zaměstnanců několika zaměstnavatelů na jednom pracovišti, bez zajištění koordinace jimi prováděných činností.
- Nepoužívání OOPP k ochraně před riziky, vyplývajícími z prováděných prací.
- Kontakt člověka se zvířaty, ohrožení hmyzem.

3) Prevence rizik ve stavebnictví

Jako jedny z nejrizikovějších prací se jeví práce prováděné na staveništích. Specifickým znakem, který charakterizuje stavebnictví, je dočasnost stavebních prací vždy na různých pracovištích navíc při současném zapojení více subjektů do realizace stavby, mezi nimiž někdy není nastavena koordinace činností tak, aby jeden subjekt neohrožoval svojí činností subjekt jiný.

Druh PÚ ve stavebnictví	Smrtelný	Závažný	Ostatní
Rok 2020	28	108	2 024
Rok 2021	18	109	2 155
Rok 2022	10	113	1 945

Nejčastější zdroje PÚ:

- Materiály, předměty, výrobky, součást strojů a vozidel, úlomky, prach.
- Budovy, konstrukce, povrchy nad úrovní země (uvnitř i vně).
- Budovy, stavební konstrukce, povrchy – v úrovni země (uvnitř i vně, pevné či mobilní, dočasné nebo trvalé).

Nejčastější příčiny PÚ:

- Špatně nebo nedostatečně odhadnuté riziko.
- Používání nebezpečných postupů nebo způsobu práce včetně jednání bez oprávnění, proti zákazu, prodlévání v ohroženém prostoru, nedostatky v koordinaci činností.

- Vadný nebo nepříznivý stav zdroje úrazu (nikoliv pracoviště).

Rok	2020	2021	2022
Počet kontrol	831	617	758
Počet porušení	1 838	1 279	1 798

Nejčastěji porušované právní předpisy:

- **zákon č. 262/2006 Sb.**, zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 102 odst. 1; ust. § 102 odst. 3; ust. § 103 odst. 1 písm. a)],
- **zákon č. 309/2006 Sb.**, kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 5 odst. 1 písm. c); ust. § 3 odst. 2 písm. g); ust. § 14 odst. 1],
- **nařízení vlády č. 362/2005 Sb.**, o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky [zejména ust. § 3 odst. 1 písm. b); ust. § 4 příloha část I. bod přílohy 4.; ust. § 3 odst. 5],
- **nařízení vlády č. 591/2006 Sb.**, o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích, ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 2 odst. 1; ust. § 8 odst. 1 písm. h); ust. § 8 odst. 1 písm. a)].

Nejčastější rizikové faktory:

- práce ve výškách a nad volnou hloubkou
- hloubení výkopů, děr a prohlubní
- stabilita DSK (lešení) a jiných konstrukcí
- práce a manipulace s těžkými břemeny
- práce osamoceného zaměstnance
- zakopnutí nebo uklouznutí v terénu
- zasažení elektrickým proudem
- výbuch nebo únik plynu při poškození potrubí
- pád předmětu nebo náradí z výšky
- zásah pracovníka manipulovaným dílcem
- práce s vrtačkou nebo bouracím zařízením
- namotání oděvu nebo vlasů na rotující nástroj
- zanesení dýchacích cest prachem
- ohrožení sluchu a zraku při nepoužívání OOPP
- Práce zaměstnanců několika zaměstnavatelů na jednom pracovišti, bez zajištění koordinace jimi prováděných činností.

4) Prevence rizik při provozování elektrických zařízení a vyhrazených elektrických zařízení

Při nesprávném provozování elektrických zařízení dochází ke vzniku vysokého rizika ohrožení zdraví a bezpečnosti osob i majetku. Je proto důležité, aby provozovatelé elektrických zařízení dodržovali požadavky právních předpisů a technických norem, podle kterých se bezpečně provádí práce na elektrických zařízeních, jejich revize, údržba a další činnosti. Je nezbytné opatrné zacházení s elektrickými zařízeními, které jsou pod napětím, a rozumné chování v místech, kde se nachází vysoké napětí a elektrické vedení.

Druh PÚ el. zařízení	Smrtelný	Závažný	Ostatní
Rok 2020	2	6	65
Rok 2021	1	6	86
Rok 2022	0	4	77

Nejčastější zdroje PÚ:

- Budovy, konstrukce, povrchy nad úrovní země (uvnitř i vně).
- Materiály, předměty, výrobky, součásti strojů a vozidel, úlomky, prach.
- Budovy, stavební konstrukce, povrchy – v úrovni země (uvnitř i vně, pevné či mobilní, dočasné nebo trvalé).

Nejčastější příčiny PÚ:

- Špatně nebo nedostatečně odhadnuté riziko.
- Vadný nebo nepříznivý stav zdroje úrazu (nikoliv pracoviště).
- Nepoužívání (nesprávné používání) předepsaných a na základě analýzy rizik přidělené OOPP (přístrojů).

Rok	2020	2021	2022
Počet kontrol	413	362	529
Počet porušení	1 581	1 288	1 242

Nejčastěji porušované právní předpisy:

- **zákon č. 262/2006 Sb.**, zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 102 odst. 1; ust. § 102 odst. 3; ust. § 103 odst. 2 písm. c)],
- **vyhláška č. 48/1982 Sb.**, kterou se stanoví základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení, ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 199 písm. a); ust. § 194 odst. 3; ust. § 199 písm. f)],
- **zákon č. 309/2006 Sb.**, kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 4 odst. 1 písm. c); ust. § 6 odst. 1].

Největší rizika představuje

- neprovedené revize budov
- neprovedené revize el. spotřebičů
- zařízení nejsou řádně udržována, kontrolována, revidována
- zjištěn přístup k nebezpečným živým částem (chybí kryty)
- elektrické instalace nejsou spolehlivě upevněny
- pohyblivé přívody nejsou chráněny proti vytržení
- není určená osoba odpovědná za provoz EZ
- revizní zprávy neobsahují všechny náležitosti
- nejsou zpracovány protokoly o určení vnějších vlivů
- nedostatečně vyhodnocená rizika s prací na EZ
- neodstraněné závady uváděné v revizích zprávách
- neoznačené nouzové vypínání

- neoznačení hlavního vypínače
- nevybavení pracoviště pro poskytnutí první pomoci při pracovním úrazu el. proudem

5) Prevence rizik při nakládání s chemickými látkami a směsmi

Problematika nakládání chemickými látkami a jejich skladování spočívá zejména ve značném množství předpisů jako je nařízení o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (REACH), klasifikace, označování a balení látek a směsí (CLP), zákon o vodách, o náležitostech nakládání se závadnými látkami, o ochraně veřejného zdraví, o prevenci závažných havárií, o ekologické újmě, normy ČSN pro hořlavé kapaliny, toxické látky, atd. Toto velké množství izolovaných pravidel pak komplikuje orientaci v nastavených požadavcích, vede k nesprávným postupům při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a jejich skladováním, což pak může vést k nebezpečným a zdraví ohrožujícím situacím.

Druh PÚ	Smrtelný	Závažný	Ostatní
Chemické látky			
Rok 2020	3	14	248
Rok 2021	5	18	241
Rok 2022	1	11	189

Nejčastější zdroje PÚ:

- Ostatní chemikálie, výbušniny, radioaktivní látky, biologické činitele
- Nebezpečné látky a směsi žíravé, korozivní (pevné, kapalné nebo plynné).
- Nebezpečné látky a směsi, radioaktivní látky, biologické činitele.

Nejčastější příčiny PÚ:

- Špatně nebo nedostatečně odhadnuté riziko.
- Používání nebezpečných postupů nebo způsobu práce včetně jednání bez oprávnění, proti zákazu, prodlévání v ohroženém prostoru.
- Vadný nebo nepříznivý stav zdroje úrazu (nikoliv pracoviště).

Rok	2020	2021	2022
Počet kontrol	97	77	148
Počet porušení	170	204	285

Nejčastěji porušované právní předpisy:

- **zákon č. 262/2006 Sb.**, zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 102 odst. 1; ust. § 102 odst. 3; ust. § 103 odst. 1 písm. a)],
- **zákon č. 309/2006 Sb.**, kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 6 odst. 1; ust. § 4 odst. 1 písm. c); ust. § 2 odst. 1],
- **nařízení vlády č. 375/2017 Sb.**, o vzhledu, umístění a provedení bezpečnostních značek a značení a zavedení signálů (zejména ust. § 4 odst. 1; ust. § 4 odst. 3).

Nejčastější rizikové faktory:

- Nepoužívání OOPP k ochraně před riziky, vyplývajícími z prováděných prací.

- Nebezpečné interakce mezi nebezpečnými chemickými látkami a směsí (NCHLS) při jejich společném skladování.
- Rizika kontaktu s tekutinami nebo rozstříknutou kapalinou (žiraviny, oxidující látky).
- Riziko ohně nebo exploze. Kouře, plyny, dýmy, mlhy.
- Nedodržování bezpečných pracovních postupů, stanovených zákazů práce a zákazu vstupu do ohroženého prostoru (včetně nezajištění pracovního prostoru před vstupem nepovolaných osob).
- Nedostatečná kvalifikace a zdravotní nezpůsobilost k provádění práci.
- Práce zaměstnanců několika zaměstnavatelů na jednom pracovišti, bez zajištění koordinace jimi prováděných činností.

6) Prevence rizik v silniční dopravě

Doprava a logistika patří k vysoce rizikovým profesím. Nejen při vykládce a nakládce nákladních vozidel dochází ke vzniku mnoha nebezpečných situací, které nezhřídkou vedou k nehodám či těžkým úrazům. Jedná se o činnosti, při nichž se s materiálem manipuluje jak pomocí strojní mechanizace, tak nezhřídkou i ručně nebo pomocí jednoduchých manipulačních prostředků. To s sebou nese jak řadu rizikových momentů, tak vyvolává značnou fyzickou zátěž zaměstnanců včetně zaujímání nepříjemných pracovních poloh. I přes svou závažnost není tato problematika řešena žádným zvláštním právním předpisem. Na pracovních úkonech a na pracovištích se v tomto odvětví střídá více právních subjektů, a ne vždy je řádně zabezpečena koordinace jejich činností.

Druh nakládka/vykládka	PÚ	Smrtelný	Závažný	Ostatní
Rok 2020		18	95	3 600
Rok 2021		10	85	3 808
Rok 2022		12	80	3 253

Nejčastější zdroje PÚ:

- Materiály, předměty, výrobky, součásti strojů a vozidel, úlomky, prach.
- Budovy, konstrukce, povrchy nad úrovní země (uvnitř i vně).
- Budovy, stavební konstrukce, povrchy – v úrovni země (uvnitř i vně, pevné či mobilní, dočasné nebo trvalé).

Nejčastější příčiny PÚ:

- Špatně nebo nedostatečně odhadnuté riziko.
- Vadný nebo nepříznivý stav zdroje úrazu (nikoliv pracoviště).
- Používání nebezpečných postupů nebo způsobu práce včetně jednání bez oprávnění, proti zákazu, prodlévání v ohroženém prostoru.

Rok	2020	2021	2022
Počet kontrol	263	230	303
Počet porušení	474	433	515

Nejčastěji porušované právní předpisy:

- **zákon č. 262/2006 Sb.**, zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 103 odst. 1 písm. a); ust. § 102 odst. 1; ust. § 96 odst. 1 písm. a)],
- **zákon č. 309/2006 Sb.**, kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo

poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 4 odst. 1 písm. c); ust. § 5 odst. 1 písm. a) a d); ust. § 2 odst. 1 písm. a)],

- **nařízení vlády č. 589/2006 Sb.**, kterým se stanoví odchylná úprava pracovní doby a doby odpočinku zaměstnanců v dopravě, ve znění pozdějších předpisů (zejména ust. § 9 odst. 1; ust. § 7; ust. § 5 odst. 2).

Nejčastější rizikové faktory:

- práce ve výškách
- manipulace s materiálem
- zajištění materiálu
- pád břemene
- sestup a výstup z ložné plochy
- uložení materiálu
- technický stav vozu
- fyzická zátěž
- nepříjemná pracovní poloha
- způsob nakládky a vykládky pomocí manipulačních vozíků, mobilní rampy, zdvihací zařízení, stáčecí zařízení apod.)
- způsob plachtování, plombování aj.
- Práce zaměstnanců několika zaměstnavatelů na jednom pracovišti, bez zajištění koordinace jimi prováděných činností.

7) Prevence rizik v sociálních službách a náhradní rodinné výchovy

Jedná se o specifická pracoviště, resp. specifické skupiny zaměstnanců, kteří jsou vystaveni psychicky často i fyzicky náročným pracím s klienty. Jde o dlouhodobé vystavení enormní zátěži a rizikům zejm. ze strany dospělých a dětských klientů, kteří mají vážné poruchy chování. To vede k častému výskytu syndromu vyhoření a dalším problémům. Výjimečné nejsou ani fyzické útoky a šikana. I přes vysokou náročnost a rizikovost práce se dosud žádné systémové aktivity, které by přispěly k eliminaci rizika pracovního úrazu nebo nemoci z povolání v daném sektoru nerealizovaly.

Druh PÚ služby	Sociální	Smrtelný	Závažný	Ostatní
Rok 2020		0	8	813
Rok 2021		1	9	900
Rok 2022		0	9	769

Nejčastější zdroje PÚ:

- Živé organismy a lidské bytosti.
- Budovy, stavební konstrukce, povrchy – v úrovni země (uvnitř i vně, pevné či mobilní, dočasné nebo trvalé).
- Budovy, konstrukce, povrchy nad úrovní země (uvnitř i vně).

Nejčastější příčiny PÚ:

- Špatně nebo nedostatečně odhadnuté riziko.
- Ohrožení jinými osobami (odvedení pozornosti při práci, žerty, hádky a jiná nesprávná či nebezpečná jednání druhých osob).

- Vadný nebo nepříznivý stav zdroje úrazu (nikoliv pracoviště).

Rok	2020	2021	2022
Počet kontrol	92	93	112
Počet porušení	109	92	272

Nejčastěji porušované právní předpisy:

- **zákon č. 262/2006 Sb.**, zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (zejména ust. § 102 odst. 1),
- **zákon č. 309/2006 Sb.**, kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 4 odst. 1 písm. c); ust. § 2 odst. 1 písm. a); ust. § 6 odst. 1],
- **nařízení vlády č. 101/2005 Sb.**, o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí [zejména § 4 odst. 1 příloha, bod přílohy 2.2.4; ust. § 3 odst. 4 písm. a); ust. § 4 odst. 1 příloha, bod přílohy 10.1].

Nejčastější rizikové faktory:

- fyzická zátěž
- zacházení s lidmi
- péče a laické (nelékařské) zacházení
- pomoc a osobní hygiena
- zaházení při nemocech a nákazách
- čištění, mytí, dezinfekce, aj.

8) Návrhy opatření na úseku BOZP ve vazbě na digitalizaci a inovaci procesů s důrazem na využití nových technologií.

Mění se formy práce vyplývající mimo jiné z digitalizace, společně se zvýšením počtu osob pracujících s významným vlivem nových technologií na vykonávané činnosti, budou rovněž vyžadovat i aktualizaci řešení v oblasti BOZP. Problematiku digitalizace akcentuje i Strategický rámec EU pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci na období 2021–2027 a z něho vyplývající strategické úkoly v této oblasti, dále i evropská kampaň „Bezpečná a zdravá práce v digitálním věku“, kterou organizuje Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci (OSHA) a má za cíl zvýšit povědomí o dopadu nových digitálních technologií na práci a pracoviště a souvisejících výzvách a příležitostech v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Návrhy konkrétních opatření pro firmy využívající nové technologie mohou být i vhodným prostředkem k naplňování strategických dokumentů jak na evropské, tak i národní úrovni.

Navržené oblasti pro přípravu opatření:

- Práce prostřednictvím digitálních platforem.
- Pokročilá robotika a umělá inteligence.
- Chytré digitální systémy a registry.
- Řízení pracovníků pomocí umělé inteligence.
- Využití potenciálu virtuální reality a rozšířené reality.

Souhrnná informace k přípravě konkrétních opatření v rámci jednotlivých priorit:

- Výstupem aktivit k naplňování jednotlivých priorit musí být ve smyslu §320a písm. b) ZP **konkrétní opatření**, tj. např. metodika správného postupu pracovních činností, příp. další doporučení, návodné audiovizuální výstupy (instruktážní videospoty), které přispějí ke snížení rizika vzniku pracovního úrazu/nemoci z povolání a povedou k eliminaci nebezpečných situací. Opatření mohou mít povahu technologickou, technickou, právní, organizační či administrativní.
- Konkrétní výstup/metodika musí být podložen identifikací rizik, vyhodnocením rizik a návrhem opatření k eliminaci případných zbytkových rizik.
- Na přípravě opatření se mohou podílet konkrétní zaměstnavatelé, jichž se dané riziko týká, protože mohou poskytnout cennou zpětnou vazbu z pohledu praxe na podobu metodiky a budou též jejími uživateli.
- Vedením přípravy konkrétního opatření by měla být pověřena osoba odborně způsobilá (OZO BOZP_ Zákon č. 309/2006 Sb.), protože výstupy vyžadují znalost dané problematiky (pozn. rozdíl od naplňování § 320a písm. b).
- Součástí předkládaného konkrétního návrhu řešení je informace o způsobu osvěty (prezentace výsledků).

III. Návrh dalšího postupu

Sociální partneři požadují, aby návrh priorit byl předložen k projednání členům vládní delegace a zároveň bylo zajištěno ve střednědobém výdajovém rámci vyčlenění odpovídajícího objemu prostředků pro realizaci konkrétních opatření v rámci schválených priorit.

Viz – Metodický postup pro vyplácení finančních prostředků ze státního rozpočtu schválený Předsednictvem RHSD dne 2. listopadu 2020

2. *Sekretariát rozešle návrh priorit prevence k připomínkám členům vládní delegace Plenární schůze RHSD ČR a stanoví jim lhůtu pro uplatnění jejich připomínek v délce 14 dnů. MPSV v rámci svých připomínek prověří soulad orientačního finančního rámce se střednědobým výdajovým rámcem státního rozpočtu pro předmětný rok. V případě, že orientační finanční rámec dle předchozího bodu překračuje výši finančních prostředků alokovaných ve střednědobém výdajovém rámci státního rozpočtu, jsou tento rozdíl a možnosti jeho financování projednány s ministerstvem financí. Vypořádání uplatněných připomínek zajišťuje gestor priority, k níž byla uplatněna připomínka. O přetrvávajících rozporech rozhoduje Předsednictvo RHSD ČR;*
3. *Předsednictvo RHSD ČR schválí na návrh PT RHSD pro BOZP seznam priorit prevence pro následující rok s označením sociálních partnerů, kteří jsou gestory jednotlivých priorit a orientačním finančním rámcem do 28. 2. předchozího roku (dále jen „seznam priorit prevence“);*

Poznámka: *Smrtelný pracovní úraz (PÚ) – poškození zdraví, na jehož následky úrazem postižený zaměstnanec nejpozději do 1 roku zemřel; závažný PÚ – poškození zdraví, trvá-li hospitalizace úrazem postiženého zaměstnance více než 5 dnů; ostatní PÚ – poškození zdraví, jehož následkem došlo ke zranění zaměstnance s pracovní neschopností delší než 3 kalendářní dny.*

Žádáme o zabezpečení alokace prostředků v kapitole MPSV vázaných na § 320a písm. b) v celkové výši 35 mil. Kč.